

MỘT SỐ BIỆN PHÁP GIÁO DỤC TRUYỀN THỐNG CÁCH MẠNG ĐỊA PHƯƠNG CHO HỌC SINH TIỂU HỌC Ở QUẬN BÌNH THỦY, THÀNH PHỐ CẦN THƠ

Lê Kinh Đô

Trường Tiểu học An Thới 2, quận Bình Thủy, thành phố Cần Thơ
Email: lekinhdo1986@gmail.com

Article History

Received: 07/9/2020

Accepted: 06/10/2020

Published: 20/11/2020

Keywords

local revolutionary tradition,
historical sites, primary
school students, Cantho city.

ABSTRACT

The general education program 2018 has integrated local education into the Experiential Activities subject for primary students. Local revolutionary tradition education for primary school students is one of the most important educational activities to achieve holistic educational goals for students. Coming from the state of education in the revolutionary tradition of local students in primary schools in Binh Thuy District, Can Tho City, the paper proposes a number of measures to educate local revolutionary tradition for students of primary schools in the area to meet the requirements of educational innovation in the new context.

1. Mở đầu

Truyền thống cách mạng (TTCM) của một địa phương là những giá trị văn hóa, lịch sử tốt đẹp mà bất cứ ai trong chúng ta cũng muốn giữ gìn, bảo tồn và phát huy. Bề dày truyền thống của một dân tộc, một địa phương là tài sản quý giá, có ý nghĩa quan trọng đối với mỗi quốc gia, mỗi địa phương, là niềm kiêu hãnh trước bạn bè trong khu vực và quốc tế.

Với tầm quan trọng của việc giáo dục TTCM, đã có một số công trình nghiên cứu đáng chú ý của các nhà khoa học, nhà giáo dục Việt Nam như: “Giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh cho học sinh (HS), sinh viên qua tìm hiểu các di tích lịch sử cách mạng” của Phạm Văn Mạo (2015); “Giáo dục tư tưởng cách mạng cho thế hệ trẻ Việt Nam trong tình hình mới” của Phạm Đình Nghiệp (2000); “Toàn cầu hóa và vấn đề kế thừa một số giá trị truyền thống của dân tộc trong bối cảnh toàn cầu hóa hiện nay” của Mai Thị Quý (2009);... Như vậy, giáo dục TTCM cho HS đã được quan tâm khai thác, nghiên cứu dưới các góc độ khác nhau.

Theo Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể 2018 (Bộ GD-ĐT, 2018) thì nội dung giáo dục của địa phương là những vấn đề cơ bản hoặc thời sự về văn hoá, lịch sử, địa lí, kinh tế, xã hội, môi trường, hướng nghiệp,... của địa phương bổ sung cho nội dung giáo dục bắt buộc chung thống nhất trong cả nước, nhằm trang bị cho HS những hiểu biết về nơi sinh sống, bồi dưỡng cho HS tình yêu quê hương, ý thức tìm hiểu và vận dụng những điều đã học để góp phần giải quyết những vấn đề của quê hương. Ở cấp tiểu học, nội dung giáo dục của địa phương được tích hợp với Hoạt động trải nghiệm. Ở cấp trung học cơ sở và cấp trung học phổ thông, nội dung giáo dục của địa phương có vị trí tương đương các môn học khác.

Thực tế hiện nay cho thấy, phần lớn HS các trường tiểu học trên địa bàn quận Bình Thủy, TP. Cần Thơ ít hứng thú cũng như ít được quan tâm trong việc giảng dạy, tiếp thu TTCM địa phương. Các em được học, được giáo dục về TTCM địa phương nhưng không hứng thú học tập nên việc học cũng không hiệu quả. Bài báo đề cập thực trạng giáo dục TTCM địa phương cho HS tiểu học trên địa bàn quận Bình Thủy, TP. Cần Thơ, qua đó đề xuất một số biện pháp giáo dục TTCM địa phương qua hoạt động trải nghiệm, một hình thức kích thích sự hứng thú học tập nhất với các em HS tiểu học.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Truyền thống cách mạng địa phương và hoạt động giáo dục truyền thống cách mạng cho học sinh

Ở nước ta, do hoàn cảnh địa lí, đặc điểm con người mà quá trình đấu tranh cách mạng mỗi địa phương, vùng miền có phần khác nhau. Ở mỗi địa phương, qua các sự kiện lịch sử cách mạng, những tinh hoa của cộng đồng, dân tộc đã được vun đắp, chất lọc, giữ gìn. Đó chính là TTCM địa phương. Như vậy, TTCM địa phương có thể được hiểu là những giá trị xã hội mang tính chất bền vững của địa phương, biểu hiện cụ thể qua những cuộc đấu tranh yêu nước và cách mạng tiêu biểu, với những chiến công, chiến tích cách mạng vẻ vang.

Như vậy, nếu TTCM địa phương được hiểu như trên thì có thể nói TP. Cần Thơ là một trong những địa phương rất giàu TTCM với những chiến công hiển hách, những chiến tích lẫy lừng mà hiện nay thành phố vẫn còn lưu giữ, trở thành niềm tự hào của con người TP. Cần Thơ.

Hoạt động giáo dục TTCM cho HS là quá trình của nhà giáo dục sử dụng các hình thức, cách thức, phương tiện, công cụ khác nhau để tác động đến HS, giúp các em hình thành nhận thức đúng đắn về các giá trị TTCM tốt đẹp của dân tộc, hình thành những thái độ, tình cảm, động cơ, hành vi và thói quen phù hợp với các giá trị truyền thống đó.

Hoạt động giáo dục TTCM cho HS được thực hiện dưới vai trò chủ đạo của nhà giáo dục, là lực lượng đồng đạo các nhà giáo, bao gồm các thầy, cô giáo là cán bộ quản lý, giáo viên phụ trách công tác Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh, giáo viên chủ nhiệm, giáo viên bộ môn, các lực lượng giáo dục bên ngoài nhà trường,...

2.2. Vai trò của hoạt động giáo dục truyền thống cách mạng địa phương cho học sinh

Giáo dục TTCM cho HS tiểu học là một nhiệm vụ rất quan trọng cho cả giai đoạn giáo dục phổ thông. Ngay từ cấp tiểu học, công tác giáo dục TTCM là một phần không thể thiếu để hình thành và phát triển đạo đức, nhân cách của HS. Đặc biệt, trong bối cảnh đất nước đang hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, việc giáo dục TTCM dân tộc cho HS phải được coi trọng để các chủ nhân tương lai của đất nước sau này không bị mất gốc, mà là những chủ nhân thật sự tự hào về bản sắc văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc của mình. Chính vì vậy, giáo dục TTCM cho HS trước hết giúp cho thế hệ trẻ nhận thức đầy đủ sâu sắc về lịch sử dân tộc, thấy được những giá trị truyền thống, ý thức cội nguồn dân tộc, hiểu được những đức tính, phẩm chất cao đẹp của con người Việt Nam. Những hiểu biết sâu sắc về truyền thống đó sẽ giúp cho các em biết kế thừa và phát huy những truyền thống quý giá của dân tộc, đồng thời biết phê phán, đấu tranh với những quan niệm, biểu hiện đi ngược với những giá trị truyền thống của ông cha ta.

Thấy được ý nghĩa, vai trò của việc giáo dục TTCM cho thế hệ trẻ nói chung và HS nói riêng, ngày 04/11/2013 Ban Chấp hành Trung ương đã ban hành Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT, đáp ứng nhu cầu CNH, HĐH trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế đã xác định mục tiêu cụ thể: "... tập trung phát triển trí tuệ, thể chất, hình thành phẩm chất, năng lực công dân, phát hiện và bồi dưỡng năng khiếu, định hướng nghề nghiệp cho HS. Nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện, chú trọng giáo dục lý tưởng, truyền thống, đạo đức, lối sống, ngoại ngữ, tin học, năng lực và kỹ năng thực hành, vận dụng kiến thức vào thực tiễn. Phát triển khả năng sáng tạo, tự học, khuyến khích học tập suốt đời..." (Ban Chấp hành Trung ương, 2013); Ngày 24/3/2015, Ban Bí thư đã ban hành Chỉ thị số 42-CT/TW về "Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030", trong đó cũng xác định: "Giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ là nhiệm vụ chiến lược, lâu dài, quan trọng, đòi hỏi phải có sự quan tâm, đầu tư thích đáng" (Ban Bí thư, 2015).

Bên cạnh đó, giáo dục TTCM của địa phương qua từng thời kỳ lịch sử, qua từng giai đoạn bảo vệ và xây dựng quê hương sẽ giúp HS tự hào với quá khứ hào hùng của ông cha và nhận thức được trách nhiệm tiếp nối những truyền thống quý báu đó nhằm xây dựng và phát triển quê hương Cần Thơ nói riêng, đất nước Việt Nam nói chung ngày càng giàu đẹp, văn minh. Ngoài ra, việc giáo dục này giúp HS thấm nhuần tư tưởng, đạo đức, TTCM của ông cha, từ đó hình thành con người đạo đức với các giá trị truyền thống: chăm chỉ, siêng năng, cần cù, chịu khó, có nghị lực trong học tập, trong rèn luyện và lao động, đoàn kết, thương yêu giúp đỡ nhau, biết tránh xa các cám dỗ của tệ nạn xã hội, bạo lực học đường,...

2.3. Thực trạng giáo dục truyền thống cách mạng địa phương cho học sinh tiểu học trên địa bàn quận Bình Thủy, thành phố Cần Thơ

Các trường tiểu học trên địa bàn quận Bình Thủy, TP. Cần Thơ hiện nay đều thực hiện giáo dục TTCM địa phương cho HS với mục tiêu giúp các em hình thành và phát triển nhân cách thông qua các hình thức tuyên truyền, tổ chức tham quan, tìm hiểu hoạt động gìn giữ các giá trị TTCM của địa phương. Tuy nhiên, hoạt động giáo dục chưa đạt được hiệu quả, còn mang tính hình thức, phong trào. Kết quả khảo sát 3 trường tiểu học: An Thới 2, Bình Thủy, Trà An trên địa bàn vào tháng 5/2020 cho thấy thực trạng như sau:

- Về phía HS, phần lớn các em chưa thật sự quan tâm, hứng thú với việc tìm hiểu về TTCM địa phương. Qua tìm hiểu và phỏng vấn 280 HS lớp 5, chúng tôi nhận thấy đa số các em nhận biết được các di tích thắng cảnh, nơi vui chơi giải trí, còn các di tích lịch sử cách mạng nơi mình sinh sống thì các em hầu như ít hiểu biết hoặc biết mơ hồ.

- Về phía đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên, đa số đều xác định tầm quan trọng của việc giáo dục TTCM địa phương cho HS. Tuy nhiên, qua trao đổi trực tiếp với một số giáo viên chủ nhiệm (đặc biệt là giáo viên dạy bộ môn) thì vẫn còn một bộ phận giáo viên có biểu hiện thiếu trách nhiệm, thờ ơ, đứng ngoài cuộc trong công tác giáo dục TTCM địa phương cho HS, phó thác hoàn toàn trách nhiệm cho Tổng phụ trách Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh thực hiện.

- Về hình thức giáo dục khá đa dạng và phong phú như: thông qua giảng dạy các môn học chính khóa Lịch sử & Địa lý (Lịch sử địa phương); các hoạt động của Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh; sinh hoạt truyền thống

nhân các ngày lễ lớn trong năm, các chủ điểm tháng; các hoạt động trải nghiệm (câu lạc bộ, hội thi, tham quan, dã ngoại, về nguồn). Tuy nhiên, các hình thức tổ chức có phần mang tính rập khuôn, năm nào cũng như năm đó, đến hẹn lại lên, còn nặng nề về giáo huấn, mang tính hình thức, thực hiện chủ yếu để lưu dấu, để đánh bóng tên tuổi thương hiệu nhà trường rằng trường có thực hiện, khiến HS nhàm chán, ít tham gia hoạt động.

2.4. Một số biện pháp giáo dục truyền thống cách mạng địa phương cho học sinh tiểu học ở quận Bình Thủy, thành phố Cần Thơ

2.4.1. Tổ chức hoạt động tham quan học tập, dã ngoại, về nguồn cho học sinh tại di tích lịch sử văn hóa địa phương

Như chúng ta đã biết, do đặc điểm tâm - sinh lý của lứa tuổi tiểu học là không tập trung chú ý được lâu, nhanh chán với các hoạt động lặp đi lặp lại, khả năng tư duy trừu tượng còn hạn chế, mau quên, ham chơi, nổi trội về nhận thức sự vật hiện tượng qua trực quan sinh động, thích vui chơi giải trí, vì vậy, dạy học theo hình thức “Học mà chơi, chơi mà học” rất hiệu quả với lứa tuổi này. Tổ chức hoạt động tham quan học tập, dã ngoại, về nguồn cho HS tại di tích lịch sử văn hóa địa phương là một hình thức trải nghiệm thực tế rất hấp dẫn, lôi cuốn. Bên cạnh việc học tập kiến thức về truyền thống lịch sử, các em còn được vui chơi, giải trí, giao lưu với nhau theo đúng tính chất vừa học vừa chơi. “Đi một ngày đàng, học một sàng khôn”, qua các chuyến đi thực tế, các em sẽ có những kỉ niệm đẹp, có ấn tượng tích cực và vì thế, kiến thức tiếp thu sẽ nhớ lâu hơn.

HS tiểu học hay hiếu động, chưa có đủ ý thức, kĩ năng tự bảo vệ mình. Do đó, khi tổ chức hoạt động tham quan học tập, dã ngoại, về nguồn cho HS tại di tích lịch sử văn hóa địa phương, để đảm bảo an toàn và hiệu quả, cần tuân thủ đầy đủ các bước sau:

Bước 1: Lập kế hoạch và phê duyệt kế hoạch. Công việc này thường thực hiện vào đầu năm học, gồm có kế hoạch tổng thể cả năm học và kế hoạch cụ thể cho mỗi hoạt động trước khi được tổ chức. Việc phê duyệt kế hoạch cũng phải được tuân thủ với nhiều lí do, trong đó bảo đảm an toàn và đảm bảo tính pháp lí là quan trọng. Đối với quy mô tổ chức toàn trường cần được sự phê duyệt của cơ quan chủ quản cấp trên là Phòng GD-ĐT, của UBND địa phương. Đối với quy mô tổ chức nhóm, lớp, khối lớp phải có sự phê duyệt của hiệu trưởng nhà trường. Trong kế hoạch phải đảm bảo có căn cứ pháp lí, mục tiêu hoạt động, đối tượng tham gia, nội dung hình thức tổ chức, địa điểm, thời gian tổ chức, biện pháp thực hiện và phân công tổ chức thực hiện.

Bước 2: Xây dựng kịch bản chi tiết chương trình tham quan học tập, dã ngoại, về nguồn: Xác định rõ chủ đề (tham quan, dã ngoại, về nguồn về nội dung gì), mục tiêu, nhiệm vụ học tập, hình thức đánh giá kết quả học tập của HS, thời gian cụ thể lịch trình (từ khởi hành đến kết thúc), dự trù kinh phí (kinh phí tổ chức, phương tiện, vé, thức ăn, nước uống,...) xác định kinh phí của trường bao nhiêu, HS tham gia đóng góp bao nhiêu, phân công cụ thể người đảm trách từng khâu (lấy danh sách HS tham gia, chuẩn bị phương tiện, hướng dẫn phụ trách đoàn,...). Thông thường, kịch bản chương trình tham quan, dã ngoại, về nguồn được nộp đính kèm với kế hoạch khi xin phép phê duyệt.

Bước 3: Phổ biến kế hoạch cho đội ngũ sư phạm nhà trường, HS và cha mẹ HS. Đây là bước quan trọng, một là để HS và phụ huynh HS biết đăng kí tham gia, hai là để tất cả đội ngũ tham gia nắm rõ kế hoạch để phối hợp thực hiện nghiêm túc, an toàn, hiệu quả.

Bước 4: Tiến hành tổ chức tham quan học tập, dã ngoại, về nguồn cho HS tại di tích lịch sử văn hóa địa phương. Chú ý phối hợp chặt chẽ giữa các lực lượng tham gia hỗ trợ (Ban Giám hiệu, cán bộ quản lí di tích, giáo viên chủ nhiệm hướng dẫn HS, hướng dẫn viên, phụ huynh HS,...). Trước chuyến đi, cần nêu rõ nhiệm vụ học tập và hướng dẫn HS cách hoàn thành nhiệm vụ theo chương trình chi tiết của chuyến đi. Để chuyến đi an toàn, hiệu quả, trước và trong mỗi chuyến đi, lãnh đạo nhà trường phải thực hiện các công việc sau:

- Nghiên cứu kĩ địa điểm tham quan, lựa chọn các địa điểm có khoảng cách vừa phải, giao thông thuận tiện, địa hình bằng phẳng, không nên đưa HS đến các khu vực tiềm ẩn nhiều nguy hiểm như sông hồ, hẻm núi, vách đá,...

- Trực tiếp hoặc cử người đi tiền trạm trước; sau đó sẵn sàng các phương án bảo đảm an toàn giao thông, sơ cứu, cấp cứu, ứng phó với các tình huống khẩn cấp, bất ngờ,...

- Không được buông lỏng quản lí. HS tiểu học vốn rất hiếu động, một số em còn chưa có ý thức tổ chức kỉ luật, thiếu kinh nghiệm xử lí tình huống cộng với tâm lí chủ quan cho nên tiềm ẩn nguy cơ xảy ra tai nạn. Phải huy động tối đa lực lượng giáo viên, cán bộ nhà trường, hướng dẫn viên, phụ huynh HS tham gia để trông coi, nắm bắt các hoạt động của HS, chú ý quản lí các nhóm HS nhỏ lẻ khi vui chơi để tránh lạc đường hoặc bị kẻ xấu dụ dỗ...

- Phối hợp tốt với khu di tích lịch sử để vừa giúp HS được tham quan hiệu quả, vừa tranh thủ sự hỗ trợ về giá vé, quản lí các em qua hệ thống các cảnh báo, loa phát thanh, trung tâm kiểm soát. Nhà trường phối hợp đơn vị quản lí các điểm đến để có sự chuẩn bị chu đáo, tích cực trong việc tạo điều kiện cho HS vui chơi, học tập, đồng thời luôn

sát sao nhắc nhở, lưu ý các em. Trong quá trình tham quan, HS phải được hướng dẫn biết cách giữ gìn môi trường cũng như có ý thức tôn trọng, bảo vệ các di tích, cảnh quan.

- Thường xuyên nhắc nhở, giáo dục ý thức cho HS trong thực hiện nội quy nơi tham quan: giữ im lặng, nghiêm túc khi vào các khu vực nghiêm trang; tránh đùa giỡn, đi nhẹ, nói khẽ ở những nơi có biển báo; biết giữ gìn môi trường, không leo trèo, chạm tay vào các hiện vật, không vào khu vực cấm,...

- Trước khi lên xe quay về trường, phải kiểm tra, điểm danh đoàn đã đủ chưa, kiểm tra tình hình sức khỏe của HS, kiểm lại đồ đạc còn sót thứ gì không; nhắc nhở HS nếu bỏ quên, thất lạc đồ đạc thì nhớ báo với thầy, cô, không nên tự tiện đi tìm một mình.

Bước 5: Cho HS rút ra những bài học bổ ích. Kết quả làm việc của HS cần được tuyên dương, khen thưởng kịp thời để động viên, khích lệ tinh thần học tập của các em. Tổ chức khâu đánh giá và nhận xét về chương trình, rút kinh nghiệm cho những hoạt động sau.

2.4.2. Tổ chức hội thi tìm hiểu về di tích lịch sử, văn hóa tại địa phương

Hội thi là hoạt động trải nghiệm mang tính thi đua giữa các cá nhân, nhóm hoặc tập thể nên đây là hình thức hấp dẫn, lôi cuốn, đáp ứng nhu cầu vui chơi, giải trí, phát hiện và bồi dưỡng năng khiếu, tạo cho HS động cơ học tập tích cực thông qua việc tìm ra người/đội thắng cuộc. Địa điểm tổ chức hội thi tìm hiểu về di tích lịch sử, văn hóa tại địa phương cũng rất linh hoạt, có thể được tổ chức tại thực địa, trong khuôn viên nhà trường, lớp học, hội trường,...

Ngoài một số cuộc thi mang tính truyền thống như: hái hoa dân chủ nội dung về TTCM địa phương, làm báo tường, thi thuyết trình, kể chuyện, viết bài dự thi theo chủ đề, có thể mô phỏng các cuộc thi đang thu hút trên các kênh truyền hình thực tế, các game show như: Đường lên đỉnh Olympia, Chiếc nón kì diệu, Ai là triệu phú, Rung chuông vàng, Khám phá tri thức, Theo dòng lịch sử, Nhanh như chớp, Chung sức,... để đa dạng hoá hình thức tổ chức. Đặc biệt, nhà trường có thể tổ chức các hội thi phát huy năng khiếu, sáng tạo và định hướng nghề nghiệp cho HS như: hội thi Tìm hiểu Đại sứ truyền thống văn hóa địa phương, Hướng dẫn viên du lịch năng động, Nhiếp ảnh gia về di tích lịch sử văn hóa địa phương, Nghệ sĩ nhỏ với chủ đề ca múa hát về truyền thống lịch sử văn hóa dân tộc,...

Tuỳ thuộc thời gian, quy mô, mục tiêu của chương trình, cần lựa chọn hình thức tổ chức thi phù hợp, lôi cuốn đông đảo HS tham gia. Đồng thời, dù hội thi có quy mô lớn hay nhỏ, khi tổ chức phải tuân thủ các bước tiến hành như sau: - Bước 1: Xác định chủ đề, mục tiêu, nội dung cuộc thi, đối tượng tham gia; - Bước 2: Xây dựng kế hoạch tổ chức, thành lập Ban Tổ chức, Ban Giám khảo; - Bước 3: Thực hiện công tác chuẩn bị, thông tin, tuyên truyền, vận động cho hội thi; - Bước 4: Tổ chức thi; - Bước 5: Công bố kết quả, tổng kết, trao thưởng, đánh giá cuộc thi.

2.4.3. Tổ chức giao lưu, gặp gỡ các nhân chứng lịch sử, các nghệ nhân, những người lưu giữ truyền thống cách mạng văn hóa lịch sử địa phương

Đây cũng là một hoạt động trải nghiệm tạo hứng thú tham gia với HS tiểu học. Nhân chứng lịch sử như các Mẹ Việt Nam anh hùng, các cô chú trong Hội Cựu chiến binh, bộ đội; những người có trách nhiệm lưu giữ truyền thống văn hóa lịch sử địa phương như cán bộ, nhân viên, hướng dẫn viên của viện bảo tàng, thư viện cùng các nghệ nhân văn hóa truyền thống là các chứng nhân sống động để HS tiếp cận truyền thống một cách thiết thực bên cạnh lời giảng của giáo viên trong nhà trường.

Việc giao lưu, gặp gỡ có thể được tổ chức tại trường, trong các tiết sinh hoạt tập thể ngoại khóa nhân các dịp lễ kỉ niệm đặc biệt về truyền thống trong năm như: Quốc khánh 2/9, Giải phóng miền Nam thống nhất đất nước 30/4, Thương binh liệt sĩ 27/7,... và trong các tiết hoạt động trải nghiệm của trường như nấu ăn, hướng nghiệp,... hoặc có thể tổ chức phái đoàn thăm viếng, gặp gỡ giao lưu, tham quan tại những nơi mà nhân chứng lịch sử đã từng ở, công tác.

2.4.4. Thành lập câu lạc bộ "Em yêu lịch sử"

Hoạt động câu lạc bộ ở trường học là hình thức trải nghiệm rất thú vị đối với HS, trong đó tập hợp một cách tự nguyện những HS cùng sở thích, sở trường hoặc năng khiếu về một lĩnh vực nào đó để cùng đạt mục đích chung như học tập, sinh hoạt, rèn luyện, vui chơi, giải trí,... Việc thành lập câu lạc bộ đem đến rất nhiều lợi ích cho HS và nhà trường, giúp quản lí và giáo dục HS một cách bài bản, sáng tạo, tạo ra môi trường hữu ích cho các em kết bạn, học hỏi lẫn nhau, cùng nhau trưởng thành và đặc biệt tạo nên hiệu ứng phong trào với sân chơi bổ ích để các em phát huy năng khiếu.

Câu lạc bộ "Em yêu lịch sử" là sân chơi lành mạnh cho HS yêu thích lịch sử, thích tìm hiểu về truyền thống văn hóa dân tộc. Chủ đề sinh hoạt câu lạc bộ khá phong phú, nhưng có thể tập trung vào các nhóm nội dung về truyền thống lịch sử văn hóa địa phương như:

Về học tập: Thảo luận và giải đáp câu hỏi, bài tập về sự kiện, nhân vật tiêu biểu của lịch sử truyền thống văn hóa địa phương, các khu di tích lịch sử, văn hóa, làng nghề truyền thống của địa phương.

Về hoạt động tuyên truyền, giáo dục: Thực hiện sưu tầm, vẽ tranh, chụp ảnh, viết báo tường về TTCM, lịch sử văn hóa địa phương ở các góc trưng bày của trường, của lớp học (nhất là các góc trưng bày cộng đồng địa phương theo quy định các công cụ phục vụ hội đồng tự quản của mô hình trường học mới ở tiểu học hiện nay); Thực hiện các chương trình phát thanh măng non giới thiệu về truyền thống lịch sử văn hóa địa phương; Tham gia các lễ hội truyền thống khi có tổ chức trong và ngoài trường như Lễ hội Bánh dân gian Nam bộ, Tết cổ truyền dân tộc,...

Về hoạt động công ích xã hội: Tham gia thăm viếng, chăm sóc Mẹ Việt Nam anh hùng, chăm sóc mộ, đền thờ các nhân vật lịch sử như Phan Văn Trị, Lê Hữu Trác, các khu di tích lịch sử để góp phần công sức trong việc nhớ ơn và giữ gìn các truyền thống văn hóa lịch sử của địa phương.

Để câu lạc bộ “Em yêu lịch sử” hấp dẫn, hoạt động hiệu quả, thu hút sự tham gia đông đảo của HS, lãnh đạo nhà trường cần quan tâm thực hiện các vấn đề sau:

- Khảo sát tình hình, nắm bắt nhu cầu, nguyện vọng của HS tham gia: xây dựng mẫu phiếu điều tra, tiến hành điều tra và cho HS đăng ký tham gia. Chọn hạt nhân tích cực làm Ban chủ nhiệm của câu lạc bộ. Thông thường, Tổng phụ trách Đội sẽ làm chủ nhiệm, các HS tích cực ham thích tìm hiểu lịch sử sẽ tham gia Ban chủ nhiệm (có thể chọn 3-7 em, nên chọn số lẻ để dễ biểu quyết các vấn đề cần thống nhất).

- Ban chủ nhiệm xây dựng kế hoạch và quy chế hoạt động của câu lạc bộ, trong đó nêu rõ cơ cấu số lượng thành viên, địa điểm, thời gian sinh hoạt, nguồn kinh phí hoạt động,...

- Tiến hành hoạt động câu lạc bộ, chú trọng việc duy trì sinh hoạt và có cơ chế hỗ trợ trang thiết bị, kinh phí hoạt động cũng như khen thưởng, động viên kịp thời các em tham gia tốt, hiệu quả.

3. Kết luận

Những biện pháp trên là một hệ thống phương cách đa dạng, trong đó không có biện pháp nào là “vạn năng”, có thể sử dụng để làm tốt mọi việc. Mỗi biện pháp đều có những ưu điểm, thế mạnh nhất định. Do đó, khi thực hiện, người cán bộ quản lý phải biết tổng hòa trong việc sử dụng các biện pháp, thực hiện một cách có hệ thống và đồng bộ các biện pháp mới quản lý được toàn diện hoạt động giáo dục TTCM địa phương cho HS tiểu học ở quận Bình Thủy, TP. Cần Thơ.

Các biện pháp cần được sử dụng rộng rãi ở cấp tiểu học với mức độ tăng dần tần suất sử dụng qua các năm để tạo ra sự hấp dẫn, hứng thú và lôi cuốn HS tham gia. Tuy nhiên, để sử dụng hiệu quả các biện pháp này đòi hỏi các lực lượng trong và ngoài nhà trường cùng tham gia phối hợp thực hiện để tạo ra được sức mạnh tổng hợp, mang lại hiệu quả giáo dục TTCM địa phương cao nhất, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục trong bối cảnh mới.

Lời cảm ơn: Nghiên cứu này được hỗ trợ bởi đề tài cấp Bộ Giáo dục và Đào tạo: “Nghiên cứu xây dựng và triển khai nội dung giáo dục địa phương cho học sinh tiểu học đáp ứng yêu cầu của chương trình giáo dục phổ thông mới”, mã số B2020.SPD.01.

Tài liệu tham khảo

- Ban Bí thư (2015). *Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 24/3/2015 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030*.
- Ban Chấp hành Trung ương (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*.
- Bộ GD-ĐT (2018). *Chương trình giáo dục phổ thông - Chương trình tổng thể (Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT)*.
- Hoàng Thanh Hải (2012). *Một số hình thức dạy học kiến thức Lịch sử địa phương cho học sinh tiểu học*. Tạp chí Giáo dục, số 283, tr 47-50.
- Huỳnh Mộng Tuyền (2019). *Giáo dục Lịch sử địa phương qua hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học tỉnh Kiên Giang*. Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt kì 1 tháng 5, tr 115-118.
- Mai Thị Quý (2009). *Toàn cầu hóa và vấn đề kế thừa một số giá trị truyền thống của dân tộc trong bối cảnh toàn cầu hóa hiện nay*. NXB Khoa học xã hội.
- Nguyễn Hữu Hợp (2012). *Tổ chức hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp ở trường tiểu học*. NXB Đại học Sư phạm.
- Phạm Đình Nghiệp (2000). *Giáo dục tư tưởng cách mạng cho thế hệ trẻ Việt Nam trong tình hình mới*. NXB Thanh niên.
- Phạm Văn Mạo (2015). *Giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh cho học sinh, sinh viên qua tìm hiểu các di tích lịch sử cách mạng*. Tạp chí Giáo dục, số 370, tr 32-34; 47.
- Trần Kim Nhung, Trần Văn Kiệt, Trần Thanh Tài, Xuân Lộc (2014). *Tài liệu dạy - học Lịch sử địa phương thành phố Cần Thơ (Sử dụng trong các trường tiểu học)*. NXB Giáo dục Việt Nam.